نقد فضای تهی در معماری دستکند

حُدَیث هادی‌زاده

مربی دپارتمان معماری و ساختمان، دانشکده فنی دختران حضرت فاطمه«س»، دانشگاه فنی و حرفه‌ای کرمان، ایران.
hodaishadizadeh@gmail.com

اطلاعات مقاله

زمینه تخصصی مقاله:
بوم شناسی

دریافت: ۹۷/۹/۱۰
پذیرش:

واژگان کلیدی:
فضای منفی، نقد گونه‌ای، معماری صخره‌ای، خلاء، متافیزیک.

پایگاه نمایه‌کننده:

چکیده

معماری، تصویری از عقبهٔ تاریخی- فرهنگی- اعتقادی و دینی یک پهنه است. این پهنه در مرزبندی‌های جغرافیایی، منطقه‌وار کلیتِ این تصویر را تحت شعاع قرار می‌دهد. این یعنی آنکه معماری به اقتضای زمان و یا مکانی که در آن، توسط مردمانش آفریده می‌شود زبانی از جنس همان زمان و مکان و خلق‌وخویی به مانند همان مردمان می‌یابد. معماری دستکند نیز بعنوان پدیده‌ای شگفت انگیز از مبارزه انسان با طبیعت به عجوبه‌ای انسان ساخت می‌ماند که با هنرِ خلق و ایجاد فضای خالی از درونِ توده‌ای توپر؛ معماری را در پهنه‌هایی از سراسر جهان به تصویری منحصر به فرد مبدل ساخته است. اما به زعم این مقاله آنچه که بیش از هرچیز خاستگاه فضایی این خصوصیت فوق‌العاده را در تعریف معماری صخره‌ای یا به تعبیری، "معماری دستکند" مورد تأکید قرار می‌دهد؛ همان فضای خالیِ ایجاد شده است. از این‌رو پژوهش حاضر با هدف شناخت کیفی فضای تهی در معماری دستکند، از "نقد" به عنوان راهبردی مشخص بهره برده است تا با طرح این سوال اساسی که؛"چگونه می‌توان خلاء یا فضای تهی در معماری دستکند را نقد نمود؟" بررسی ماهیت چندوجهی فضای تهی در معماری دستکند را با رویکردی زمینه‌ای و فرمی، از منظر چهار اصل مهم؛۱.تحول ۲.اتکاء۳.تعدد۴.تنوع؛که با خصیصه های متافیزیکی خلاء همراه‌اند مورد نقدی گونه‌ای قرار می‌دهد.با این اوصاف در ابتدا تعاریفی از متافیریک(خلاء)، اهم مسائل مربوط به آن، فضای تهی و سپس در مورد نقد گونه‌ای بالاخص دیدگاه زمینه‌ای و فرمیِ نقد معماری توضیحاتی ارائه شده است. ماحصل کار، بدون درنظر گرفتن نمونه‌ای خاص از نمونه‌های معماری دستکند و به طور کلی، فضای تهی را می‌توان۱. شناخت کیفی فضای تهی در قالب ساختاری فرمی و زمینه‌ای۲.بازشناسی مضمون خلاء در معماری صخره‌ای-دستکند و ۳.اعتباریابی مسئلهٔ نقد در اطوار گوناگون معماری؛ دانست. روش تحقیق در این پژوهش توصیفی-تحلیلی، و از نوع کتابخانه‌ای است. ابزار جمع‌آوری داده‌ها، کتب و مقالات هستند.